T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/436
KARAR NO : 2024/483
KARAR TR : 04/11/2024

ÖZET: Davacının Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalışırken iş akdinin feshi nedeniyle, İş Kanunu'ndan kaynaklanan kıdem tazminatının ödenmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. D.
Vekili : Av. H. Ş. Y.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. Ş. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkilinin Menemen Halk Eğitim Merkezinde 01/10/1986-08/06/2020 tarihleri arasında usta öğretici olarak görev yaptığını, iş akdinin gerekçe gösterilmeksizin feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, 5.000 TL kıdem tazminatı alacağının, iş aktinin feshi tarihinden itibaren işletilecek mevduat faizi ile birlikte, davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Karşıyaka 2. İş Mahkemesinin 04/04/2024 tarih ve E.2022/245, K.2024/100 sayılı kararı** ile, davada idari yargı mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 6100 sayılı Kanun'un 114. ve 115. maddeleri uyarınca dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Uyuşmazlık davalı bakanlık bünyesinde hizmet veren ve menemen halk eğitim merkezinde usta öğretici olarak çalışırken iş akdinin feshedildiği iddiasına dayalı kıdem tazminatı alacak davasıdır.*
>
> *Taraflar arasında iş sözleşmesinin bulunup bulunmadığı, dolayısıyla kıdem tazminatı alacağının mevcut olup olmadığı ve davanın da idari yargı yada adli yargıda mı görüleceği uyuşmazlık konusudur. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu 47. maddesinde örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ve hizmet içi yetiştirmek ve kurs seminer ve konferanslarda uzman ve usta öğreticilerin geçici ve sürekli olarak görevlendirebileceğini düzenlemiştir. Bu tür uzman ve usta öğreticilerin seçimlerinde aranacak şartlar görev ve yetkilerin yönetmelikler ile tespit edileceğine ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Bu yasal düzenleme uyarınca milli eğitim kurumlarında sözleşmeli yada ek ders görevi ile görevlendirilecek uzman ve usta öğreticiler hakkındaki yönetmelik çıkartılmıştır ve yönetmeliğin 5. maddesinde uzman ve usta öğreticilerin geçici personel olarak ve ek ders verilmesi yolu ile görevlendirileceğini düzenlemiştir. 4857 sayılı Yasanın 2. maddesi ise iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiyi işçi olarak tanımlamaktadır. Dolayısıyla bir kişinin işçi*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 72gjFY0 - e1d8GcQ - rm0V2vm - T5352s= ile erişebilirsin

sıfatı kazanabilmesi için taraflar arasında iş akdinin varlığı bulunmalıdır. Yine İş Kanunu'na göre işçi sayılan kimseler ile işveren veya işveren vekilleri arasında iş sözleşmesine veya iş kanuna dayanan her türlü hak iddialarına dayalı hukuki uyuşmazlıkların çözümü 7036 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile iş mahkemelerine vermiştir. Dolayısıyla çalışma ilişkisinin idari sözleşmeye dayalı olup olmadığı, idarece yapılan bir görevlendirme niteliği bulunup bulunmadığı veya iş ilişkisi niteliğine dayalı olarak yargı yolunun belirlenmesi gerekmektedir. Davacının uyuşmazlık döneminde halk eğitim merkez müdürlüğü bünyesinde usta öğretici olarak çalıştığı uyuşmazlık dışıdır. Davacı sosyal güvenlik hukuku yönünden 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4. maddesinin 1-a bendi kapsamında gösterilmişse de iş sözleşmesine dayalı olarak çalıştığından söz etmek olanaklı değildir. Davacının davalı nezdinde çalışması için 657 sayılı Yasanın 89. maddede belirtilen statü içerisinde ve kaymakamlık onayı ile görevlendirildiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla taraflar arasındaki ilişki iş sözleşmesi hükümlerine tabi olmayıp statü hukukuna tabidir, nitekim yargıtay hukuk genel kurulunun 18/01/2017 tarih 2015/9-736 esas 2017/25 Karar sayılı kararında ders ücreti karşılığı kadrosuz usta öğretici olarak valilik onayı ile bakanlık bünyesinde halk eğitim merkez müdürlüğünde görevlendirilen çalışanın ücretlerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. maddesine uygun olarak bakanlar kurulunca çıkartılan kararlar uyarınca maliye bakanlığınca belirlenen ücretler üzerinden ödendiği, taraflar arasında iş sözleşmesinin bulunmadığı, aralarındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğu, bu nedenle uyuşmazlığın çözüm yolunun iş mahkemesinin görev alanına girmediği yönünde karar verdiği görülmüştür. Yargı hukuku genel kurulu kararının bağlayıcılığı dikkate alındığında ve somut uyuşmazlıkta davacının usta öğretici olarak menemen halk eğitim merkezinde yapılan görevlendirmenin statü hukukuna tabi olması nedeniyle iş mahkemesi görev alanına girmediği ve davanın idari yargıda görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Farklı yargı kollarına tabi mahkemeler arasında yargı yolu ilişkisi olup, kamu düzenine ilişkin yargı yolu ilişkisine mahkemeler resen dikkat etmek zorundadır. HMK 114. madde de bu hususu dava şartı olarak düzenlemiştir. Ayrıca emsal uyuşmazlıklar yönünden izmir BAM 7. Hukuk Dairesinin 2018/1433 Esas 2019/1243 Karar, İzmir BAM 19. Hukuk Dairesinin 2020/125 Esas 2020/276 Karar, İzmir BAM 3. Hukuk Dairesinin 2017/2073 Esas 2018/311 Karar sayılı dosyalarında da iş ilişkisinin bulunmadığı ve tarafların statü hukukuna tabi olduğu yönünde kararlar verildiği görülmüştür. Her ne kadar davacı tarafça benzer uyuşmazlıklarda uyuşmazlık mahkemesince çözüm yerinin adli yargı olduğu yönünde kararlar sunmuşsa da uyuşmazlık mahkemesinin bu yola başvurulan ilgili dosyada bağlayıcılık niteliği taşıdığı dikkate alındığında davacı vekilinin bu yöndeki beyanı da dikkate alınmamıştır. Bu gerekçeler ile uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargının görev alanına girdiği görülmekle aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir..."

3. Davacı vekili bu kez aynı sebebe dayanarak, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, 1.000 kıdem tazminatı alacağının faizi ile birlikte, davalıdan tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İzmir 4. İdare Mahkemesinin 10/06/2024 tarih ve E.2024/668, K.2024/984 sayılı kararı** ile, davacının idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-a ve 15/1-a. maddesi uyarınca, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacının davalı bakanlık bünyesindeki Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalıştığı döneme ilişkin, kıdem tazminatının faiziyle

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 72gjFY0 - e1d8GcQ - rm0V2vm - T5352s= ile erişebilirsin

birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu kapsamda, davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 25.09.2023 tarih ve E.2023/465,K.2023/600 sayılı kararı da bu yöndedir.

Öte yandan, iş bu uyuşmazlığın ilk önce Karşıyaka 2. İş Mahkemesinin E.2022/245 sayılı dosyasında dava konusu edildiği, anılan Mahkemece yapılan inceleme neticesinde 04.04.2024 tarih ve K.2024/100 sayılı kararı ile uyumazlığın idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle dava şartı yokluğu nedeniyle usulden davanın reddine karar verilmiş ve söz konusu kararın kesinleştiği dikkate alındığında, olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi ve görevli yargı merciinin belirlenmesi için, davanın taraflarınca, iş bu kararın tebliğinden sonra son görevsizlik kararını veren yargı mercii olan Mahkememize başvurularak, dava dosyasının, adli yargı yerine ait dava dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesinin istenebileceğini vurgulamak gerekmektedir..."

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, İzmir 4. İdare Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar."

7. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

8. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;

...

6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,

...

ifade eder.

..."

9. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 72gjFY0 - e1d8GcQ - rm0V2vm - T5352s= ile erişebilirsin

10. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

11. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

12. 4857 sayılı Kanun'un 8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara yer verilmiştir.

13. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

14. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

15. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 72gjFY0 - e1d8GcQ - rm0V2vm - T5352s= ile erişebilirsin

Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

16. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/11/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi. verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, davacının Menemen Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalışmakta iken, iş akdinin gerekçe gösterilmeksizin feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, kıdem tazminatı alacağının faizi ile birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

20. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatı alacağının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Karşıyaka 2. İş Mahkemesinin 04/04/2024 tarih ve E.2022/245, K.2024/100 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 72gjFY0 - e1d8GcQ - rm0V2vm - T5352s= ile erişebilirsin

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Karşıyaka 2. İş Mahkemesinin 04/04/2024 tarih ve E.2022/245, K.2024/100 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 72gjFY0 - e1d8GcQ - rm0V2vm - T5352s= ile erişebilirsin